

Rolnummer 2601
Arrest nr. 44/2003 van 9 april 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 23, laatste en voorlaatste lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, zoals het van toepassing was vóór de wijziging ervan bij het decreet van het Vlaamse Gewest van 22 december 1993, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof, beperkte kamer,

samengesteld uit voorzitter A. Arts en de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij arrest nr. 113.935 van 19 december 2002 in zake J. Peeters tegen de stad Landen en het Vlaamse Gewest, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 16 januari 2003, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 23, laatste en voorlaatste lid, van de wet van 29.3.1962, houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw zoals van kracht op datum van 29.7.1988, de artikels 42 en 162, 1° lid, 2°, van de gecoördineerde grondwet in combinatie met de artikels 10 en 11 van de gecoördineerde grondwet, in de interpretatie dat voornoemde bepalingen de gemeenten zouden verbieden de werkzaamheden tot de herziening van een B.P.A. aan te vatten vooraleer het M.B. tot inherzieningstelling van het eerder goedgekeurde B.P.A. is genomen ? »

II. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 16 januari 2003 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 5 februari 2003 hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse, met toepassing van artikel 71, eerste lid, van de organieke wet, de voorzitter ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof, zitting houdende in beperkte kamer, voor te stellen een arrest te wijzen waarin wordt vastgesteld dat de prejudiciële vraag klaarblijkelijk niet tot de bevoegdheid van het Hof behoort of klaarblijkelijk onontvankelijk is.

Overeenkomstig artikel 71, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan de partijen in het bodemgeschil kennisgegeven bij op 11 februari 2003 ter post aangetekende brieven.

De stad Landen heeft een memorie met verantwoording ingediend bij op 18 februari 2003 ter post aangetekende brief.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. In rechte

- A -

A.1. De verwijzende rechter stelt een prejudiciële vraag in een zaak waarbij J. Peeters op 26 oktober 1992 bij de Raad van State een verzoekschrift heeft ingediend om de vernietiging te vorderen van het besluit van 28 april 1992 van de gemeenschapsminister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden houdende goedkeuring van een aantal stedenbouwkundige akten.

In het verwijzingsarrest overweegt de Raad van State dat naar luid van artikel 43, eerste lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw zoals het van toepassing was, de Vlaamse Regering, hetzij op eigen initiatief bij een met redenen omkleed besluit, hetzij op verzoek van de betrokken vereniging van gemeenten of van de betrokken gemeente, kan beslissen dat een streek- of gemeentelijk plan van aanleg geheel of gedeeltelijk wordt herzien.

Vervolgens overweegt de verwijzende rechter

« dat de in de aangehaalde bepaling bedoelde beslissing tot herziening aan de gemeente de toelating of machtiging verleent om het bestaande plan te wijzigen; dat zonder die machtiging de procedure van herziening niet mag worden aangevat; dat die machtiging de opmaak en de aanneming van het nieuwe plan noodzakelijk moet voorafgaan; dat terzake de machtiging niet vooraf werd verleend, doch meer dan drie jaar na de definitieve aanneming van het plan door de gemeenteraad; dat de stelling dat alle handelingen van de gemeente vóór de machtiging moeten worden beschouwd als zijnde verricht onder schorsende voorwaarden van de vereiste machtiging, strijdt met het principe zelf van de voorafgaande machtiging; ».

Na te hebben overwogen dat de Raad van State ertoe gehouden is op het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag in te gaan, stelt hij de voormelde vraag in dezelfde bewoordingen, zoals voorgesteld door de eerste verwerende partij.

A.2. In haar memorie met verantwoording betoogt de eerste verwerende partij voor de verwijzende rechter dat in het verwijzingsarrest « het besluit van de centrale overheid bedoeld in art. 43 van de wet van 29.03.1962 als een machtiging [wordt] gekwalificeerd. » Volgens die partij strekt de prejudiciële vraag ertoe « om na te gaan of, wanneer in een geval als dit de gemeente toch zou moeten wachten op het voorafgaand besluit tot herziening van het bijzonder plan van aanleg vanwege de centrale overheid vooraleer de eigenlijke herzieningswerkzaamheden aan te vatten, aldus geen ongelijke behandeling tot stand komt in vergelijking met de algemene opvatting waar gemeenten, in die gevallen waar zij machtiging behoeven, toch eerst de te machtigen daad kunnen stellen, waarna de machtiging vooralsnog door een goedkeuring kan worden vervangen. » En zij vervolgt: « Vasthouden aan de voorafgaande machtiging komt immers voor als een blijk van overdreven formalisme, aangezien de centrale overheid ook wanneer de te machtigen handelingen eerst zouden gesteld worden en pas dan aan haar worden voorgelegd, geenszins verplicht is daarmee akkoord te zijn [...]. Stellen dat de gemeente toch aan dit niet-functioneel formalisme van de voorafgaande machtiging dient vast te houden vooraleer de herziening van het bijzonder plan van aanleg aan te vatten, komt aldus neer op een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat een ongelijke behandeling tot stand komt met die gevallen waar probleemloos en terecht de machtiging ook kan vervangen worden door het besluit van de centrale overheid dat achteraf komt. »

- B -

B.1. Vooraf merkt het Hof op dat het in de prejudiciële vraag vermelde « artikel 162, 1° lid, 2°, van de gecoördineerde grondwet » niet bestaat. Het Hof gaat ervan uit dat het 2° van het tweede lid van die grondwetsbepaling wordt bedoeld.

B.2.1. De prejudiciële vraag peilt naar de bestaanbaarheid van artikel 23, voorlaatste en laatste lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw met « de artikelen 42 en 162, 1° lid [lees : tweede lid], 2°, van de gecoördineerde grondwet in combinatie met de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde grondwet ».

B.2.2. Artikel 23, voorlaatste en laatste lid, van de voormelde wet, in de redactie van toepassing op het bodemgeschil, luidde :

« Het plan treedt in werking vijftien dagen na de bekendmaking van het koninklijk besluit tot goedkeuring bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad*. Binnen dezelfde termijn zendt de Gouverneur een afdruk van het plan aan de gemeente of gemeenten, eventueel aan de betrokken vereniging van gemeenten.

Het plan ligt voor een ieder ter inzage in het gemeentehuis. Dit wordt ter algemene kennis gebracht op de wijze bepaald in artikel 102, eerste lid, van de gemeentewet. »

B.3. In zoverre de vraag aldus dient te worden begrepen dat zij strekt tot een rechtstreekse toetsing aan de artikelen 42 en 162, tweede lid, 2°, van de Grondwet, - abstractie makend van het eventueel bevoegdheidverdelend karakter ervan - behoort de prejudiciële vraag klaarblijkelijk niet tot de bevoegdheid van het Hof, nu het Hof niet rechtstreeks aan die grondwetsbepalingen vermag te toetsen.

B.4.1. Zelfs in de hypothese dat de prejudiciële vraag aldus zou kunnen worden begrepen dat zij strekt tot een toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet gelezen in samenhang met de artikelen 42 en 162, tweede lid, 2°, van de Grondwet, is de vraag, hoe dan ook, klaarblijkelijk niet ontvankelijk.

Immers, nog afgezien van de kwestie of het probleem dat in de prejudiciële vraag wordt opgeworpen dienstig in verband kan worden gebracht met de ter toetsing voorgelegde bepalingen van artikel 23 van de Stedenbouwwet en of te dezen niet eerder het eerste lid van artikel 43 van de voormelde wet aan de orde diende te worden gesteld, kan noch uit de prejudiciële vraag, noch uit de overwegingen van de verwijzingsbeslissing worden afgeleid op welke wijze de in het geding zijnde bepalingen een schending zouden inhouden van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 42 en 162, tweede lid, 2°, van de Grondwet.

De prejudiciële vraag bevat bijgevolg niet de noodzakelijke elementen op grond waarvan het Hof uitspraak zou kunnen doen.

B.4.2. Bovendien zou het toelaten van zulk een prejudiciële vraag ertoe leiden dat het tegensprekelijk karakter van de rechtspleging voor het Hof in het gedrang wordt gebracht, nu de partijen die in voorkomend geval in de zaak voor het Hof wensen tussen te komen niet in de gelegenheid worden gesteld zulks op een doeltreffende wijze te doen. Dat geldt inzonderheid voor de partij die zou opkomen voor de verdediging van de in het geding zijnde bepalingen en alsdan geen dienstig verweer zou kunnen voeren.

B.5. De prejudiciële vraag behoort klaarblijkelijk niet tot de bevoegdheid van het Hof of is klaarblijkelijk onontvankelijk.

Om die redenen,

het Hof, beperkte kamer,

met eenparigheid van stemmen uitspraak doende,

stelt vast dat de prejudiciële vraag niet tot de bevoegdheid van het Hof behoort of onontvankelijk is.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 9 april 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts